

FITXA IDENTIFICATIVA

DADES DE L'ASSIGNATURA

Codi: 35064
Nom: Dret penitenciari
Cicle: Grau
Crèdits ECTS: 6
Curs acadèmic: 2025-26

TITULACIONS

Titulació	Centre	Curs	Període
1302 - Grau en Criminologia	Facultat de Dret	3	Segon quadrimestre
1923 - Doble Grau en Dret i Criminologia	Facultat de Dret	4	Segon quadrimestre

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
1302 - Grau en Criminologia	Dret Penal	OBLIGATÒRIA
1923 - Doble Grau en Dret i Criminologia	Assignatures obligatòries de quart curs	OBLIGATÒRIA

COORDINACIÓ

CERVELLO DONDERIS MARIA VICENTA

RESUM

L'assignatura Dret Penitenciari és obligatòria de caràcter semestral del grau en Criminologia i consta de 6 crèdits [ECTS](#). El seu contingut específic és l'estudi de l'execució de la pena privativa de llibertat i els sistemes penitenciaris, així com dels drets i deures afectats per la privació de llibertat, el règim i tractament penitenciari i les conseqüències jurídiques i criminològiques de l'empresonament, amb les alternatives a aquest que preveu la legislació espanyola.

legislació espanyola.

CONEIXEMENTS PREVIS

RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENTATGE

1302 - Grau en Criminologia

Aportar dades i informes per al control i el seguiment de les mesures d'excarceració assessorant el jutjat de vigilància en les seues resolucions.

Saber plasmar en un informe els instruments idonis per a la reinserció social i la reducció dels efectes nocius de la presó.

Ser capaç d'analitzar el delicte, el delinqüent i la víctima i dissenyar estratègies de prevenció i d'intervenció, des del respecte als drets humans, la igualtat entre homes i dones, la pau, la sostenibilitat, l'accessibilitat universal i el disseny per a tothom i els valors democràtics.

Tenir una consciència crítica enfront de la realitat social i els problemes socials respectant els principis d'igualtat, drets humans, pau, accessibilitat universal, solidaritat i protecció mediambiental, tot això des d'una perspectiva de gènere.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Dret penitenciari. Principis informadors. Legislació penitenciària.

Concepte i contingut del dret penitenciari. Principis informadors de l'execució penitenciària. La Llei Orgànica General Penitenciària. Reglament penitenciari. Circulars i instruccions.

2. Les penes privatives de llibertat: origen històric i regulació actual. Rellevància penitenciària daltres penes.

Antecedents històrics de la presó. Sistemes penitenciaris. La pena de presó en l'ordenament espanyol. Localització permanent. Presó permanent revisable.

3. Alternatives a la presó: substitució i suspensió. Treball en benefici de la comunitat.

Crisi de la presó. Alternatives a la pena de presó: competències penitenciaris . Substitució de la pena. Suspensió de l'execució. Treball en benefici de la comunitat.

La relació de subjecció especial i les seues conseqüències. Drets i deures dels interns. Òrgans

4. Relació juridicopenitenciària: drets i deures dels interns. L'administració penitenciària.

penitenciaris.

5. El jutge de vigilància penitenciària.

La jurisdicció penitenciària. Funcions del jutge de vigilància penitenciària. Recursos.

6. Règim penitenciari i organització interna.

Ingressos i llibertats. Conduccions i trasllats. Reclamacions dels interns. Seguretat i vigilància. Ensenyament, assistència sanitària i alimentació.

7. Classificació penitenciària.

Procediment de classificació. Requisits generals i específics per a la classificació en primer grau, segon grau i tercer grau.

8. Establiments penitenciaris.

Classes de centres penitenciaris: règim tancat, règim ordinari i règim obert. Formes especials d'execució.

9. Tractament penitenciari.

Concepte i principis del tractament penitenciari. Modalitats i problemes d'aplicació.

10. Treball penitenciari.

El treball penitenciari: modalitats, contingut i efectes penitenciaris.

11. Relacions amb l'exterior: comunicacions i visites. Permisos deixada.

Classes de comunicacions i visites. Permisos deixada: classes i requisits de concessió. Eixides programades.

12. Llibertat condicional i beneficis penitenciaris.

Llibertat condicional: requisits legals. Anàlisi de l'art. 78 del CP. Els beneficis penitenciaris. Liquidació de condemna. Càlcul de les figures penitenciàries. Acumulació i refosa de condemnes.

13. Règim disciplinari.

Principis i fases del procediment disciplinari. Classes d'infraaccions i de sancions. Mitjans coercitius.

14. Execució de les mesures de seguretat privatives de llibertat.

Característiques de les mesures de seguretat. Classes de mesures de seguretat privatives de llibertat. Característiques de la seua execució.

15. Aspectes criminològics de la presó. Linforme criminològic en àmbit penitenciari.

Població penitenciària. Tendències de futur. Linforme criminològic penitenciari.

VOLUM DE TREBALL (HORES)

ACTIVITATS PRESENCIALS

Activitat	Hores
Teoria-Pràctiques	60,00
Total hores	60,00

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	5,00
Elaboració de treballs individuals o en grup	20,00
Estudi i treball autònom	25,00
Preparació de classes	25,00
Preparació d'activitats d'avaluació	5,00
Resolució de casos pràctics	10,00
Total hores	90,00

METODOLOGIA DOCENT

L'assignatura "Dret Penitenciari" és de 6 crèdits ECTS, cosa que suposa, segons el protocol docent de la Facultat de Dret, dues sessions docents setmanals d'1 hora i quaranta minuts i dues activitats

complementàries.

Cada setmana es dedicarà una sessió a l'explicació de la matèria, que els alumnes hauran d'haver preparat prèviament amb el material docent disponible en l'aula virtual, i una altra sessió es dedicarà a la realització d'activitats aplicades.

ACTIVITATS APLICADES

Visionat documental

Comentari premsa

Debat sentència drets reclusos

Pràctiques: classificació i eixides, recursos, disciplina

Taller liquidació de condemna

Xarrada col·loqui: la vida penitenciària

Informe criminològic

ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

Visita al centre penitenciari de Picassent en les dates que la SGIP autoritze.

Seminari sobre un tema d'actualitat relacionat amb l'assignatura.

elacionat amb l'assignatura.

AVALUACIÓ

La qualificació de l'assignatura es determinarà a partir de les qualificacions obtingudes de l'avaluació contínua desenvolupada en cada grup, a la qual correspon un 30% de la qualificació final, i de la realització de la prova final en la dates fixades per la Facultat, a la qual correspon un 70% de la qualificació final.

Serà necessari obtenir una nota mínima d'aprovat en la prova final per a superar l'assignatura, amb

independència de la nota obtinguda en l'avaluació contínua.

L'annex del professor detallarà les condicions de l'avaluació contínua i el caràcter oral o escrit de la prova final, així com si es realitzarà una prova parcial, de caràcter alliberador o no, en les dates fixades per la Facultat.

Els alumnes que no realitzen l'avaluació contínua es podran presentar a la prova final en primera convocatòria, i la nota obtinguda quedarà limitada al valor ponderat que aquesta prova té en la qualificació final (un 70%), de manera que, com a màxim, es podrà obtenir un 7 com a qualificació final.

En cas de suspendre la primera convocatòria, per a la segona convocatòria es conserva la qualificació obtinguda en l'avaluació contínua. Si l'annex del professor preveu que hi haja alguna activitat com a recuperable, determinarà la forma d'obtenir la qualificació de la/s mateixa/s en segona convocatòria.

e>

BIBLIOGRAFIA

- Legislación penitenciaria. 2025
- **Derecho Penitenciario. Vicenta Cervelló Donderis.5ª edición. Valencia 2022.**
- **Derecho Penitenciario. Sergio Cámara, Laura Delgado, Daniel Fernández, Elena Maculan, Madrid 2022.**
- **Derecho Penitenciario. Enseñanza y aprendizaje. Dtora. R. de Vicente. Valencia 2015**
- Manual de ejecución penitenciaria. Defenderse en la cárcel. J. Ríos Martín/X.Etxebarria/E. Pascual 2ª Ed. Madrid 2018.
- Manual de Derecho Penitenciario. 3ª ed. C.Juanatey. Madrid 2016
- <http://www.derechopenitenciario.com/index.asp>
- <http://www.institucionpenitenciaria.es>
- Derecho Penitenciario. L.Fernández Arevalo/J.Nistal Burón, Pamplona 2016

VNIVERSITAT ID VALÈNCIA

Guia Docent
35064 Dret penitenciari
